

IMPLEMENTERING, TILGANG OG KONTINUTET I MUSIKKTERAPEUTISKE TJENESTER GJENNOM VELFERDSTEKNOLOGISKE TJENESTER - FRA SOSIALE PLATTFORMER TIL MUSIKK - OG HELSEAPPLIKASJONEN MUNDU

Symposium – 4 delpresentasjoner

Introduksjon til presentasjonene i symposiet

Velferdsteknologi er de siste årene blitt en stadig større del av våre kommunale og nasjonale helsetjenester. I følge Helsedirektoratet kan bruk av velferdsteknologiske løsninger bidra til å øke trygghet og bedre tjenester for brukere og pårørende. Velferdsteknologi kan også gi mer effektiv ressursbruk i helse- og omsorgstjenestene i kommunen (Helsedirektoratet, 2019).

Parallelt med denne utviklingen er det et økt fokus på musikkterapi som behandlingsmetode og musikkterapi har blitt et stadig mer implementert fagfelt innen helse – og omsorgstjenestene. Man vet samtidig at tilgangen til musikkterapeutiske tilbud er utilfredsstillende eksempelvis innenfor eldre helse og alderspsykiatri. I Norge er det ca 30 musikkterapeuter som jobber mot alderspsykisk helse - de aller fleste har tilholdssted på institusjon i Sør-Norge. Estimert er det da bare ca 2% av mennesker med demens i Norge som får tilgang til musikkterapeutisk opplevelse.

Spørsmålet som kan være aktuelt å stille er hvorvidt bruk av velferdsteknologiske løsninger kan være av betydning for å fremme implementering, tilgang til og kontinuitet i de musikkterapeutiske tjenestene, et tema som kan knyttes direkte til konferansens hovedtematikk «Veier til ny praksis, Musikkterapi og implementering». Tematikken vil vi i de følgende presentasjonene drøfte fra ulike vinkler. Første foredragsholder, Simen Lagesen Krogstie, utdannet musikkterapeut og nå rådgiver i Seksjon for kulturformidling, avdeling for kultur, idrett og inkludering i Vestland fylkeskommune, vil gi oss et overordnet perspektiv knyttet opp mot fylkeskommunen sin rolle i rådgiving til kommuner og institusjoner om velferdsteknologi. De øvrige foredragsholderene vil deretter knytte velferdsteknologi opp mot direkte klinisk musikkterapiarbeid i form av appen Mundu før sistnevnte foredragsholder vil fortelle om bruk av velferdsteknologi knyttet opp mot koronakrisen, en krise som særlig aktualisere bruken av teknologiske løsninger for å opprettholde det musikkterapeutiske tilbudet.

Presentasjon 1

Simen Lagesen Krogstie, rådgjevar kultur og helse seksjon for kulturformidling avd. for kultur, idrett og inkludering, Vestlandet Fylkeskommune, simen.lagesen.krogstie@vlfk.no

Fylkeskommunen si rolle i rådgjeving til kommunar og institusjonar om velferdsteknologi

Vestland fylkeskommune har kultur og helse som eit fagområde i avdeling for kultur, idrett og inkludering. Som ein del av dette arbeidet yter ein råd til kommunar og institusjonar om velferdsteknologi. Vi samarbeider med POLYFON og Utviklingscenter for sjukeheimar og heimetenester Vestland (Sogn og Fjordane), både for å sikre tilgang til oppdatert kunnskap på feltet og for å formidle denne vidare. Vår rolle er å vere bindeledd mellom fag- og forskingsmiljø og praksisfeltet. Fylkeskommunen sitt ansvar er både å gje råd og å ta del i utvikling og formidling av kunnskap.

Presentasjon 2

Solgunn Knardal, musikkterapeut ved NKS Olaviken alderspsykiatriske sykehus,

solgunn.elisabeth.knardal@olaviken.no

Dag Langfoss-Håland, daglig leder, Samla AS, dag@mundu.no

Mundu med hjemmeboende med demens

I denne presentasjonen vil foredragsholderne fortelle om musikk og helseapplikasjonen og gi kliniske eksempler på de mulighetene som ligger i å benytte denne appen med hjemmeboende med demens. Mundu er bygget og utviklet i samarbeid med NKS Olaviken alderspsykiatriske sykehus, musikkterapeuter og helsepersonell. Mundu er en validert opplevelses teknologi plattform som tilbyr musikk og bilder fra eget liv både i institusjon og hjemme for å nå ut til flere enn der musikkterapeuten er. Mundu er egnet for personer med mild til moderat kognitiv svikt som følge av demens. Applikasjonen kan stimulere til å øke pårørendes sykebesøk og ansiktstid fordi Mundu samler mennesker som er glad i hverandre i felles aktivitet.

Musikkterapeut Solgunn har benyttet appen i flere kliniske kontekster og vil i presentasjonen fortelle om møte med et hjemmeboende par som har benyttet seg av Mundu. Konen har demens, og både verbalkommunikasjon og det å kunne bevege seg utenfor huset i særlig radius har blitt utfordrende. Dette er mennesker med mye aktiv musikkbruk i historien sin, og med gode fortellinger knyttet til musikken. De hadde også ønske om å legge egne bilder inn, for å forsterke tilhørigheten i filmene. Vi skjønnte fort at her var ikke en film nok, og endte opp med tre ulike filmer, som de brukte aktivt, som egenaktivitet, kommunikasjonsforlenger, fortellingsstimuli – og ikke minst som grunnlag for samvær. Klipp fra filmene blir vist i foredraget for å illustrere den kliniske fortellingen.

Presentasjon 3

Sunniva Ulstein Kayser, musikkterapeut ved Nevropsykiatrisk avdeling, Huntington, NKS Olaviken alderspsykiatriske sykehus, sunniva.ulstein.kayser@olaviken.no

Linda Røyseth Lohne, ergoterapeut ved Nevropsykiatrisk avdeling, Huntington, NKS Olaviken alderspsykiatriske sykehus; fagkoordinator for Fagnettverket Huntington, Norge, linda.royseth.lohne@olaviken.no

Bruk av Mundu med mennesker med Huntington sykdom (HS)

I det Polyfon-støttede pilot-prosjektet «DysfaSing» ønsker vi å evaluere et tilrettelagt musikkterapeutisk intervensjonsprogram i møte med dysfagi (svelgvansker) i tidlig fase av Huntingtons sykdom. I denne evalueringen er det hensiktsmessig å kartlegge hvor ofte og i hvilken form intervensjonen bør være. Dette har vi blant annet gjort gjennom å implementere musikk og helseapplikasjonen Mundu og dele inn deltakerne i to betingelser: høydose (hjemmebasert musikkterapi med musikkterapeut og egentrening med app) og lavdose (hjemmebasert musikkterapi med musikkterapeut) og utforske den eventuelle forskjellen på erfaringene, nytteverdien og påvirkningen av intervensjonen hos hver enkelt deltaker. Dette kan forhåpentligvis gi oss noen indikatorer på potensiale i å anvende teknologiske hjelpemidler som supplement til direkte musikkterapi og datagrunnlaget brukes i utvikling av en større studie i et PhD forløp. I presentasjonen ønsker vi å legge frem foreløpige erfaringer med appen og drøfte fordelene og utfordringene som ligger i å implementere velferdsteknologi i tidlig sykdomsfase hos mennesker med Huntingtons sykdom. Disse drøftingene legger vi også til grunn for tematikk 2 hvor vi, basert på intervju med personale v/Nevropsykiatrisk avdeling Huntington vil fortelle om hvordan Mundu kan benyttes for å fremme samhandling mellom personale og pasient også i midt/senfase av HS.

Presentasjon 4

Sandra Sognes Thorstensen, musikkterapeut ved Straume bu-og servicesenter, Øygarden kommune, sandra.thorstensen@oygarden.kommune.no

Musikkterapi og teknologi i møte med koronapandemien. Hvordan har vi brukt digitale verktøy i musikkterapien ved Straume bo- og servicesenter da Norge stengte alle dører?

Da koronapandemien kom til Norge ble eldreinstitutionene stengt og som musikkterapeut fikk jeg store begrensninger i utførelsen av mitt arbeid. Alle grupper ble satt på vent, og det ble kun lov med individuelle møter, én avdeling per dag, med strenge restriksjoner om hvordan disse møtene kunne gjennomføres. Samtidig som begrensningene gjorde det vanskelig å gjennomføre musikkterapeutisk aktivitet, økte behovet hos de eldre for mer sosial kontakt og meningsfylt aktivitet, da de ble helt isolert fra omverden. De grunnleggende spørsmålene ble: hvordan kunne vi som musikkterapeuter bidra til å opprettholde livskvalitet innenfor de restriksjonene vi hadde? Hvordan kunne vi fortsette å skape gode hverdager for den enkelte eldre? Hvordan kunne vi opprettholde den viktige relasjonen som var skapt med den enkelte? Og hvordan kunne vi fortsette å skape gjenkjennbare rammer i hverdagen – slik som den eldre hadde blitt vant med? Ulike digitale plattformer ble viktige verktøy for å kunne opprettholde møtene med beboerne. Dette gav meg vanskelige utfordringer knyttet til personvern, etiske problemstillinger, tekniske aspekter og i den mellommenneskelige kontakten. I denne presentasjonen vil jeg med kritisk blikk drøfte hvilke tiltak jeg har gjort i min praksis. Hva tar vi med oss videre fra koronanedstengning, til den normale musikkterapipraksisen? Hvordan kan det digitale aspektet bidra i utviklingen av musikkterapeutisk praksis i eldreomsorgen videre, og hvilke forventninger møter vi hos brukere og pårørende etter at eldreomsorgen måtte legge til rette for digitale møter? Ser vi konturene av en ny måte å nå en større brukergruppe på, eller er de teknologiske hindringene større enn gevinsten?

Referanser

Helsedirektoratet (2019). *Om Nasjonalt velferdsteknologiprogram*. Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/tema/velferdsteknologi/velferdsteknologi>